

SÉMINAIRE

قسمت (مدل) - تاریخ حقوق

حقوق فرانسه مأخوذ از حقوق مدون (حقوق نوشته) مبتنی بر کود مدنی است. حقوق فرانسه به دو شعبه عمده تقسیم شده است: حقوق عمومی و حقوق خصوصی.

منابع حقوق

منابع حقوق در فرانسه متعدد هستند که توسط قانون اساسی تعریف شده است. این منابع مختلف جایگاهی مشخصی در سیستم حقوقی فرانسه دارند.

قانون اساسی: قانون اساسی، معیار و تکیه گاه حقوقی دولت فرانسه است. قانون اساسی در فرانسه، شامل سازماندهی نهادهای دولتی وظایف و روابط آنها می‌باشد. از سال 1971 به اینطرف، متن مندرج در مقدمه قانون اساسی، به عنوان بخشی از خود قانون اساسی شناخته می‌شود (اعلامیه حقوق بشر و شهروند فرانسه، مقدمه قانون اساسی جمهوری چهارم و منشور محیط زیست سال 2004).

معاهدات: معاهدات، کنوانسیون‌های بین‌المللی و حقوق {اتحادیه} اروپا. ارزش این نصوص (متون) بالاتر از قانون عادی و پایین‌تر از قانون اساسی است.

قانون: این بخش شامل قوانینی است که توسط نخست وزیر یا پارلمان پیشنهاد شده و بعداً توسط مجلس ملی (مجلس نمایندگان) و مجلس سنا تصویب می‌شود.

مقررات: رئیس‌جمهور، نخست وزیر یا دیگر وزرای دولت می‌توانند مقررات، فرامین، دساتیر و لوایح را صادر نمایند.

رویه قضائی: رویه قضائی رسماً الزام آور نیست اما تفاسیر معتبری از قوانین و مقررات ارائه می‌نماید.

عرف: عرف قاعده‌ی است که از رفتارهای سنتی و آداب و رسوم رایج ایجاد شده در گذر زمان ناشی می‌شود.

تفکیک قوا

تفکیک قوا یک اصل بنیادی در فرانسه است و از ارزش در قانون اساسی برخوردار است. این اصل در ماده 16 اعلامیه حقوق بشر و شهروند سال 1789 درج شده است: "در آن جامعه که حقوق افراد تضمین نشده و تفکیک قوا عملی نگردیده باشد، قانون اساسی وجود ندارد." بنا بر این، چنین به نظر می‌رسد که تفکیک قوا نتیجه لایتنجری (جدایی نا پذیر) حمایت از حقوق بشر است. در قانون اساسی سال 1958 تفکیک قوای مقننه، اجرائیه و قضائیه اجرایی است.

قوه مقننه: قوه مقننه مسئولیت وضع قوانین و کنترل اقدامات و فعالیت‌های قوه اجرائیه را به عهده دارد. قدرت قانون‌گذاری در فرانسه توسط پارلمان اعمال می‌شود که به دو مجلس تقسیم شده است: مجلس ملی (مجلس نمایندگان) و مجلس سنا (مجلس بزرگان).

قوه اجرائیه: قوه اجرائیه، قوانین را تطبیق و پالیسی ملی را اجراء می‌نماید. برای انجام این کار، این قوه صلاحیت وضع مقررات و کنترل اداره عامه و نیروهای مسلح را دارد. در فرانسه رئیس دولت (رئیس‌جمهور) و رئیس حکومت (نخست وزیر) از قوه اجرائیه نمایندگی می‌نمایند. نخست وزیر ریاست حکومت را به عهده دارد.

قوه قضائیه: قضات صلاحیت تفسیر قانون و صدور احکام را دارند. محاکم در فرانسه به دو شعبه عمده تقسیم شده اند: محاکم قضائی و محاکم اداری.

SÉMINAIRE

قسمت (مدل) - تاریخ حقوق

حقوق فرانسه مأخوذ از حقوق مدون (حقوق نوشته) مبتنی بر کود مدنی است. حقوق فرانسه به دو شعبه عمده تقسیم شده است: حقوق عمومی و حقوق خصوصی.

سیستم حقوقی

"بدون عدالت دموکراسی وجود ندارد. عدالت از طریق تأمین تطبیق قوانین، حقوق همه افراد را تضمین می‌نماید. قوه قضائیه با اتکاء به اصول بنیادین خود مانند مساوات در برابر قانون، بی‌طرفی و استقلالیت، احترام به آزادی‌های اساسی را تأمین می‌نماید. عدالت، قواعد زندگی را در جامعه اجرا می‌نماید. اعمال و رفتارهای منع شده توسط قانون را مجازات می‌نماید. عدالت از آسیب‌پذیرترین افراد حمایت می‌نماید. محاکم در فرانسه به دو شعبه عمده تقسیم شده اند: شعبه قضائی و شعبه اداری.

1. شعبه قضائی

این شعبه، منازعات (دعاوی) بین افراد را حل و فصل می‌نماید. شعبه قضائی به محاکم مدنی و جزائی تقسیم شده است.

صلاحیت رسیدگی به امور مدنی (صلاحیت مدنی): محاکم مدنی منازعات خصوصی بین افراد را حل و فصل می‌نمایند. این محاکم به مجازات حکم نمی‌نمایند.

- منازعات فامیلی (طلاق، فرزند خواندگی، وراثت یا ارث، حضانت طفل)؛
- منازعات قراردادی یا ملکیت (قرض پرداخت نشده، قرارداد اجراء نشده)؛
- منازعات تجارتي؛ و
- منازعات کاری.

صلاحیت رسیدگی به امور جزائی (صلاحیت جزائی): محاکم جزائی افرادی را که مرتکب جرم شده اند محاکمه می‌نمایند. این محاکم به مجازات حکم می‌نمایند. محکمه صاحب صلاحیت در رسیدگی به قضیه نظر به شدت جرم تغییر می‌نماید.

2. شعبه اداری

محاکم اداری، منازعات بین دولت فرانسه و شهروندان اش را حل و فصل می‌نماید. این سیستم تلاش می‌نماید تا بین اختیارات اداره دولتی و حقوق شهروندان تعادل یا موازنه ایجاد نماید.

منازعات تحت صلاحیت رسیدگی محاکم اداری میتواند شامل موارد ذیل باشد: امور عام المنفعه/ تاسیسات عام المنفعه (پلان‌های زیربنایی، سلب مالکیت یا مصادره)، خسارت ناشی از خدمات عامه یا ادارات عامه، اخراج خارجی‌ها و مالیات.

محاکم اداری در 3 سطح سازماندهی شده اند:

- دیوان اداری
- محکمه استیناف اداری
- شورای دولت

محاکم اداری تخصصی دیگری نیز هستند که به مسائل یا موضوعات خاص رسیدگی می‌نمایند و عبارت اند از:

- **محکمه ملی پناهندگی:** این کمیسیون {محکمه} درخواست‌های استیناف‌خواهی علیه تصامیم مربوط به درخواست‌های پناهندگی را بررسی می‌نماید.
- **محکمه محاسبین:** این محکمه مخارج ادارات عامه را در سطح ملی تفتیش و بازرسی می‌نماید.

SÉMINAIRE

قسمت (مدل) - تاریخ حقوق

حقوق فرانسه مأخوذ از حقوق مدون (حقوق نوشته) مبتنی بر کود مدنی است. حقوق فرانسه به دو شعبه عمده تقسیم شده است: حقوق عمومی و حقوق خصوصی.

محاکم عالی (ستره محکمه)

در فرانسه دو محکمه عالی وجود دارد: محکمه تمیز (محکمه عالی کشور) و شورای دولت. محکمه تمیز، محکمه عالی (ستره محکمه) قوه قضائیه، و شورای دولت محکمه عالی قوه اجرائیه است. در صورتی که هر دو محکمه خود را حائز صلاحیت رسیدگی به یک قضیه مشخص اعلام نمایند، در این صورت تنازع صلاحیت توسط دیوان حل منازعات حل و فصل می‌شود.

محکمه تمیز (محکمه عالی کشور): عالی‌ترین محکمه قوه قضائیه است. این محکمه آخرین مرجع رسیدگی و حل و فصل دعاوی مدنی و جزائی است. اما این محکمه در مورد حقایق یک قضیه قضاوت نمی‌کند بلکه رعایت و عدم رعایت (تطبیق و عدم تطبیق) درست قوانین توسط محاکم پایین یا مادون را بررسی می‌کند. این محکمه در قضایای خیلی‌ها مهم جلسه عمومی دائر می‌نماید تا تصمیم خود را اعلام نماید.

شورای دولت: شورای دولت عالی‌ترین محکمه قوه اجرائیه است. با در نظر داشت موضوع، این محکمه آخرین گزینه، محکمه استیناف و اولین و آخرین محکمه برای برای حل و فصل دعاوی بوده می‌تواند.

یک شورای قانون اساسی نیز در فرانسه وجود دارد که مطابقت و عدم مطابقت رفتار و اقدام نهادهای دولتی با قانون اساسی را واری می‌نماید. این شوری همچنان مطابقت و عدم مطابقت قوانین با حقوق اساسی تضمین شده در قانون اساسی را بررسی می‌نماید.

اصول بنیادین عدالت

عدالت بی طرف است (اصل بی طرفی عدالت) - عدالت نباید کسی را بر کسی دیگری ترجیح دهد یا از کسی جانبداری نماید.

عدالت مستقل است (اصل استقلال عدالت) - قضات از سیاستمداران (قدرت دولتی)، افکار عمومی (رسانه‌ها) یا ذینفعان دستور نمی‌گیرند.

عدالت عام است (اصل عمومیت عدالت) - عدالت به اسم مردم فرانسه انجام می‌شود. از اینرو، مردم فرانسه - مردم عام - باید از تضامیمی که به نمایندگی از آن‌ها گرفته می‌شود باخبر ساخته شوند و می‌توانند در جلسات محاکمه اشتراک نمایند. در بعضی حالات مردم عام از اطاق محکمه خارج ساخته می‌شوند و قضیه به صورت غیر علنی رسیدگی می‌شود (مثلاً زمانی که یک طفل محکمه شود).

عدالت رایگان - عدالت برای همه افراد صرف نظر از امکانات شان قابل دسترس است. در صورتی که شخصی قارد به پرداخت هزینه‌های قانونی نباشد، در این صورت دولت هزینه‌ها را متقبل می‌شود (پرداخت می‌نماید).

عدالت باید توجیه پذیر باشد (دلایل تضامیم محاکم) - عدالت بر اساس قانون صورت می‌گیرد نه نظریات شخصی قاضی. تصمیم یا قضاوت باید دلایل قانونی علل تصمیم قاضی بر له و بر علیه (به نفع یا به ضرر) یک دعوای/شخص را توضیح دهد.

حق محاکمه عادلانه - همه افراد دخیل در محاکمه، از حق ارائه استدلال و اظهار افکار خود به صورت مساویانه برخوردار هستند. قاضی و محکمه باید یک معیار انصاف را در جریان محاکمه تأمین نماید.

برائت الذمه: همه افراد بی‌گناه محسوب می‌شوند مگر اینکه حکم واضح و مؤجه ناشی از یک محاکمه عادلانه خلاف آنرا ثابت نماید.

استیناف خواهی: به طور عموم همه افراد حق دارند در صورت عدم قناعت به حکم محکمه اولی، ادعای شان توسط قاضی یا محکمه دیگری مورد رسیدگی قرار گیرد.